

A young girl with dark hair tied back, wearing a striped sweater, is looking directly at the camera with a thoughtful expression. Her right hand is resting on her chin. She is positioned behind a dark rope net that frames her face. The background is a soft, out-of-focus outdoor setting.

pleegzorg

zorg voor een wereld van verschil

zorgen voor morgen

Alle jongeren kampen met problemen: moeilijkheden op school, conflicten met vrienden, onzekerheid over de toekomst. Je hoeft écht niet volwassen te zijn om zorgen te hebben. Het overgrote deel van de jongeren wordt gelukkig opgevangen in de veilige armen van het eigen gezin. Helaas het kan ook anders lopen. Sommige kinderen kunnen door omstandigheden een tijd lang – of zelfs een lange tijd – niet thuis blijven wonen. Gelukkig bestaan er voor hen organisaties als de onze, organisaties die een andere thuis zoeken voor deze kinderen. En daarvoor hebben we u nodig!

pleegouder worden

Pleegouder worden houdt (veel) meer in dan het delen van een dak. Het staat voor bieden van aandacht, tijd, zorg en liefde. Het gaat om samenwerken met de kinderen, met de ouders van die kinderen én met de dienst voor pleegzorg. Het is, met andere woorden, een ingrijpende beslissing voor jezelf, je gezin, je omgeving en het pleegkind!

deze brochure

Deze brochure is er om u te helpen bij het nemen van deze ingrijpende beslissing. Ze bevat informatie over pleegzorg die u nodig heeft. Ze behandelt onder meer:

- de redenen waarom kinderen niet bij hun eigen ouders kunnen wonen.
- de gevolgen die het in huis nemen van een pleegkind voor u heeft.
- de ervaringen van pleegkinderen zelf.
- de verschillende vormen van pleegzorg.
- de stappen die u kan nemen om pleegouder te worden.

Wat u ook beslist, we zijn u nu al erg dankbaar dat u pleegouderschap overweegt. We weten immers dat er altijd meer kinderen zullen zijn die niet thuis kunnen wonen dan we ooit pleegouders voorhanden zullen hebben.

een wereld van verschil

Voor de kinderen betekent de plaatsing in een liefdevol gezin een belangrijke zorg minder. Het maakt echt een wereld van verschil. Een wereld waarin pleegkinderen een betere toekomst krijgen.

"Ik weet wat lachen is. Ik heb het ook gedaan. Thuis. Toen mijn pa nog werkte en mijn moeder het huishouden deed. Het was niet altijd lachen natuurlijk, maar toch veel. Genoeg. Tot de fabriek sloot. Tot pa geen werk meer vond en klaagde dat hij voor de kost moest zorgen. Tot hij begon te drinken. Tot ik wegliep. Bang om slaag te krijgen. Toen hield het lachen op. Toen de politie me weer naar huis bracht. Toen mijn moeder de deur op slot deed omdat ze niet wou dat ik nog wegliep. Toen ik gevallen ben omdat ik langs de dakgoot probeerde te ontsnappen. Had ik binnen moeten blijven? Bang?"

Ik woon nu een tijdje bij andere mensen. Ze zijn lief. Ik hoor mezelf weer lachen. Maar ik zie mijn pa en ma ook heel graag. Het liefst. Het liefst wou ik dat thuis alles weer was zoals vroeger. Ze zeggen dat ze het allemaal gaan oplossen en dat ik dan weer naar huis mag. Zeggen ze. En ondertussen kan ik weer eens lachen. Af en toe. Ik weet nog steeds wat lachen is."

hoe het komt

Als we het over pleegkinderen hebben, hebben we het over kinderen die in één opzicht verschillen met hun leeftijdsgenoten: ze leven gescheiden van hun ouders.

Meestal ligt dit niet aan de kinderen zelf: de ouders zijn ernstig ziek, verslaafd of hebben zelf teveel problemen om er ook nog de opvoeding van hun kinderen bij te nemen. In sommige gevallen zien de ouders zelf in dat een plaatsing van hun kind noodzakelijk is. Soms moet er echter van buitenaf worden ingegrepen, wanneer de situatie thuis danig uit de hand loopt. In beide gevallen is het aan de Bijzondere Jeugdzorg om de kinderen in een instelling of in een pleeggezin te plaatsen. De meeste pleegkinderen mogen dan niet de oorzaak zijn van de problemen, ze dragen er wel degelijk de gevolgen van. Sommigen hebben een vrij normale jeugd achter de rug, anderen zijn wel degelijk verwaarloosd, mishandeld of misbruikt. En dat heeft zo zijn gevolgen.

geen engeltjes

Verwacht dus vooral geen engeltjes. Verwacht niet dat de kinderen open, dankbaar, meegaand en sociaal zullen zijn. Vaak hebben ze zich emotioneel afgeschermd, zodat een vertrouwensband slechts stap voor stap kan worden opgebouwd. Veel pleegkinderen springen erg zuinig om met het tonen van dankbaarheid en vaak willen ze niet dat iemand anders voor ouder gaat spelen en zich met hun problemen bemoeit. Dit laatste is zeker het geval wanneer de ouders niet helemaal uit het beeld zijn verdwenen.

Toch is het pleegouderschap geen on-dankbare taak. Zien hoe een kind met vallen en opstaan weer op eigen benen leert te staan en beseffen dat u een levens-belangrijke schakel bent in de opvoeding van dat kind, zorgt voor een niet te evenaren gevoel.

U hebt de basis gelegd voor de toekomst van een kind.

En dat doen weinigen u na.

“Toen onze pleegzoon kwam, mocht hij van ons zijn kamer volledig zelf inrichten. In de winkel mocht hij zijn eigen spullen kiezen. Op zijn kamer mocht hij zijn eigen televisie hebben. Hij mocht zoveel. Wij konden het ons permitteren en het kind voelde zich de koning te rijk. Dachten wij.

Maar toen zijn eigen ouders op bezoek kwamen, weigerde hij hen zijn kamer te laten zien. Onbegrijpelijk vonden we dat. Hij was er toch heel blij mee?!

’s Avonds en de volgende dagen liep hij er wat gespannen bij. Pas na een week deed hij weer normaal.

Ook tijdens het volgend bezoek van zijn ouders vermeed hij de kamer. Vol goede bedoelingen drongen we er toch op aan dat hij zich eens met hen op zijn eigen kamer terugtrok . We dachten dat ze het wel prettig zouden vinden ongestoord te kunnen praten. We dachten verkeerd. Hij barstte woedend uit dat we hem allemaal met rust moesten laten en stormde onze kamer uit, zijn eigen kamer binnen. Daar lag hij te wenen op zijn bed. Ontroostbaar en onbereikbaar. Voor ons en voor zijn ouders.

Later die dag, toen hij wat rustiger was geworden en we weer alleen waren, kwam alles eruit. Hij vertelde dat hij die kamer soms afschuwelijk vond en dat hij die televisie haatte. Waarom? Omdat hij zich schaamde. Hij was zo verschrikkelijk bang om zijn ouders te kwetsen. Zijn ouders, die zich zoiets nooit zouden kunnen veroorloven.”

hoe het gaat

een vat vol verhalen

Geen enkel pleegkind is een onbeschreven blad. Het komt bij u binnen met verhalen. Verhalen die stoer verteld, schoorvoetend gefluisterd of stil verzwegen worden.

De luidste verhalen zult u natuurlijk het eerst horen. Ze zullen misschien indruk maken op eventuele pleegbroertjes of zusjes. Ze zullen gaan over wat ze allemaal wél mochten en niet moesten. "Ik moest niet aan tafel eten en ik mocht wél zo lang opblijven..."

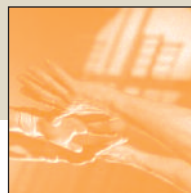
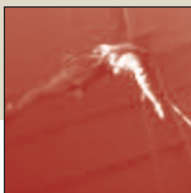
De gefluisterde verhalen zullen u vertellen over de angsten, de twijfels en de pijn. Misschien is het kind alleen maar braaf omdat het bang is een pak slaag te krijgen. Misschien had het ooit een beste vriendje dat het nu niet meer kan zien.

Maar de stille verhalen zijn het lastigst. Ze kunnen gaan over het kind dat zich schuldig voelt aan de situatie. De plaatsing in een vreemd gezin is zijn of haar verdiende loon, de breuk met de eigen ouders een straf. De stille verhalen zitten in het bloed en getuigen van een liefde voor de ouders, broers en zussen.

happy end

Met die verhalen omgaan is inzien dat het pleegkind veel heeft achtergelaten, ook al was de familiale situatie niet ideaal. Maar uw inzet kan het begin zijn van een verandering. Uw voorbeeld kan een negatieve spiraal doorbreken die vaak al generaties lang voor problemen zorgt. Want niet alleen het pleegkind, maar ook de ouders ervan kunnen beïnvloed worden door het model dat u als pleegouders voorhoudt. Verwacht niet meteen een happy end. Het zal zeker niet altijd vanzelfsprekend zijn om te gaan met een totaal ander verleden dan het uwe. Het is erg moeilijk inzicht te krijgen in een wereld die zo ver van de uwe afstaat. Toch zal ook dat verleden zijn plaats moeten krijgen in het nieuwe heden.

Neen, gemakkelijk is het zeker niet. Boeiend en verrijkend wél. Geef het een kans, en vooral: geef het tijd.

“Natascha is mijn dochter. Ze is geplaatst in een gezin niet ver hier vandaan. Twee keer per week ga ik haar daar opzoeken. Ik ben eigenlijk heel tevreden over hoe dat loopt. Natascha is altijd blij met mijn bezoeken en ook met de pleegmoeder kan ik goed overweg. Soms neem ik Natascha mee naar het speelplein, maar dikwijls blijven we gewoon thuis en spelen we een spelletje met de andere kinderen. Dat zijn ook de gelegenheden waarop ik met pleegmoeder over vanalles en nog wat praat. Ik mag wel zeggen dat het contact heel goed is. Het is een enorme geruststelling te weten dat de pleegouders mij niet zwartmaken.

Toch hebben we eens goed in de clinch gelegen. Dat kwam omdat de pleegmoeder altijd nieuwe kleren kocht voor Natascha. En Natascha is mijn dochter, dus ik vond dat dit mijn taak was. Ik had het gevoel dat ze mij dat afpakte. Het probleem was dat het nogal een tijdje duurde voor ik dat durfde zeggen. Ik was bang voor ruzie en ik durfde de pleegmoeder niet te kwetsen. Op een bepaald moment heeft ze iets gemerkt want ze vroeg of mij iets dwars zat. Toen heb ik het er allemaal uitgegooid. Ze schrok er nogal van. Dat was helemaal niet haar bedoeling, zei ze. Ze wou alleen maar helpen.

Tegenwoordig gaan we met z'n drieën winkelen. Gezellig. De pleegmoeder, ik en Natascha. Natascha is mijn dochter.”

de rol van OPVANG

Als u het pleegouderschap overweegt, weet dan dat u er niet alleen voor staat. Opvang helpt van bij de voorbereiding tot aan de nazorg. Elk kind, elk gezin en dus elke plaatsing wordt daarbij gezien als een uniek gegeven waaraan op aangepaste wijze wordt gewerkt.

van begin tot eind

Bij een aanvraag tot plaatsing gaan we eerst en vooral na wat de optimale omstandigheden zijn voor het kind en zoeken we een gezin dat die omstandigheden kan bieden. Zowel de woonplaats (dichtbij of veraf, stad of platteland), de aard van de problematiek, de duur van de opvang, de mogelijkheden en de wensen van het gezin spelen een rol in de keuze van het pleeggezin. Dit kan snel gaan, maar het kan ook een hele tijd duren vooraleer een beroep gedaan wordt op een bepaald gezin. Niet elk gezin komt immers voor elke aanvraag in aanmerking.

Zodra de plaatsing is toegewezen, wordt die zo grondig mogelijk voorbereid. Uiteraard wordt het pleeggezin grondig geïnformeerd, maar ook het kind, de ouders van dat kind en de plaatsende instanties krijgen alle nodige gegevens. Er wordt een voorlopige regeling besproken en de eerste onderlinge contacten worden gelegd. Die verkenningronde laat toe de plaatsing van nabij te volgen en indien nodig bij te sturen.

Als het kind geplaatst is, helpt een administratieve medewerker van Opvang het pleeggezin met de administratieve taken zoals domicilie, kinderbijslag en verzekering. Uw gezin krijgt bovendien een begeleider toegewezen die u gedurende de hele periode steunt en begeleidt. Hij is het ook die contact houdt met het kind en de familie van het kind. Indien nodig pleegt hij overleg met de school, het CLB of andere instanties. Het pleegouderschap vraagt dus een grote bereidheid om in een open sfeer samen te werken met andere betrokken instanties.

en wanneer komt het eind?

Het is de bedoeling dat een kind slechts tijdelijk wordt geplaatst om daarna terug te keren naar de eigen familie. Omstandigheden kunnen ervoor zorgen dat de plaatsing langer of korter duurt dan verwacht. Veel hangt immers af van de evolutie binnen het gezin van afkomst.

Wanneer een plaatsing eindigt, zorgt dat altijd voor erg dubbele gevoelens. Het is altijd een beetje winnen, maar ook altijd een beetje verliezen. De ervaring verrijkt, maar het afscheid kan erg moeilijk zijn. Daarom is het ook onze betrachting het contact met de tijdelijke medebewoner niet abrupt af te breken.

“Jan was ons vakantiekind. Hij was zes toen hij tijdens de grote vakantie voor ‘t eerst bij ons kwam. Alles was nieuw voor hem. Toch was het ijs snel gebroken. Dat zal wel voor een stuk gelegen hebben aan Maarten, onze zoon van acht. Toen die hem zijn speelgoed liet zien, begonnen Jans ogen te blinken.

Jan was nog niet zindelijk toen hij bij ons kwam. Van de begeleider hadden we het verzoek gekregen telkens een kruisje te zetten in een schriftje als hij op tijd naar de WC was gegaan. Bij vier kruisjes mocht hij iets langer opblijven. Voor wat, hoort wat. Wij waren blij en Jan was apetrots toen hij na drie weken helemaal zindelijk was. Nu ja, wij waren ook wel wat trots. We hadden het gevoel iets bereikt te hebben. Hoe klein ook.

Het was een plezierige vakantie want Jan ontpopte zich snel als een plezierig kind. Met zijn droge humor en zijn rake opmerkingen bracht hij ons dikwijls aan het lachen.

Het was telkens uitkijken naar de volgende herfstvakantie, kerstvakantie, paasvakantie. Want dan kwam Jan.

Na elke vakantie ging hij weer weg. Niet naar huis, maar naar een internaat. Een paar jaar geleden was het dan zover. Hij mocht weer naar huis, naar zijn gezin. Sedertdien hebben we hem niet meer gezien. Maar we praten nog wel heel vaak over hem. Over Jan: ons vakantiekind.”

pleegzorg op maat: vormen van pleegouderschap

Misschien heeft u een drukke baan, maar wel tijd om in het weekend een kind op te vangen. Of misschien bent u alleen overdag vrij. In beide gevallen komt dat goed uit, want naast voltijdse opvang in een gezin bestaan ook heel veel andere vormen van opvang. We denken aan crisisopvang, weekendopvang, vakantieopvang, enz...

uw gezin als opvang

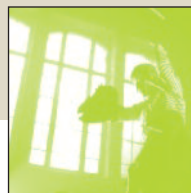
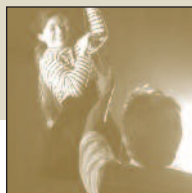
Vanuit het inzicht dat het kind moet blijven voelen dat er nog plaats is voor zijn eigen familie, is het hele opzet van plaatsing sterk geëvolueerd. Het contact met de eigen familie is meer regel dan uitzondering. Het pleeggezin is een steun geworden waar plaats is voor de 'roots' van het kind en voor de verantwoordelijkheid van de eigen ouders.

Er bestaan vormen van pleegouderschap waarbij kinderen die onder moeilijke omstandigheden thuis wonen, af en toe een weekendje bij een pleeggezin verblijven. Tijd om even op adem te komen.

Andere gezinnen bieden zich aan voor crisissituaties. Zij kunnen 's middags worden opgebeld om 's avonds een extra bed op te maken. Een kind kan immers op elk moment in onverwachte moeilijkheden komen: een moeder wordt plots opgenomen in een ziekenhuis of het kind is weggelopen van huis en wil niet meer terug... Het enige wat u écht weet is dat het kind dringend opvang nodig heeft.

Van alle vormen van opvang blijft de pleegzorg voor langere tijd de grootste uitdaging. U bent dan immers mee verantwoordelijk voor de opvoeding van het kind. U vormt een erg belangrijke schakel in de weg naar zijn of haar volwassenheid.

In deze veranderende maatschappij blijven ook de vormen van pleegzorg evolueren. De hoeveelheid tijd en moeite die u in pleegzorg kan en wil investeren, bepaalt mee welke vorm uw gezin het beste ligt.

"Toen ik zwanger was van ons eerste kindje, vroeg niemand me of ik wel wist waaraan ik begon. Niemand keek me aan met die bezorgde, vragende ogen. Niemand had het lef te vragen of ik wel voldoende gemotiveerd was voor het aankomend ouderschap, of ik wel besepte wat ik me op de hals haalde.

Integendeel! Iedereen vond het prachtig. Iedereen wenste me proficiat en reageerde enthousiast. Een kind erbij! Prachtig!

Toen we vertelden dat we een pleegkind in huis zouden nemen, waren de reacties helemaal anders. Enthousiasme maakte plaats voor bezorgdheid. Het welgemeende 'proficiat' van destijds maakte plaats voor een even welgemeend "zou je dat wel doen?".

Ja! We zouden het doen.

We wisten waar we aan begonnen. We beseften ten volle dat pleegouderschap anders was dan ouderschap. We aanvaardden het feit dat het kind nog zijn eigen ouders had, waarmee het ook nog contact zou hebben. We kenden de mooie en de moeilijke kanten.

Dus werden we toch pleeggezin. En het allermooiste is dat diegenen die vooraf het meeste vragen en kritiek hadden, nu zelf overwegen om pleegouder te worden."

één telefoon verwijderd van het pleegouderschap

Als u na het lezen van deze brochure het gevoel hebt in aanmerking te komen voor pleegouderschap, neemt u best telefonisch contact op met onze dienst. U krijgt dan van ons een informatiepakket opgestuurd dat ook een vragenlijst bevat. Die lijst dient om uw profiel te leren kennen, niét om uw geschiktheid te onderzoeken. Want één ding weten we ondertussen: hét pleeggezin bestaat niet.

Zorgt u ook voor een wereld van verschil?

Om in aanmerking te komen hoeft u niet over een hogere opleiding te beschikken. Of u wel of niet getrouwd bent, speelt geen enkele rol. Het maakt zelfs niet uit of u zelf kinderen heeft.

Een flinke portie gezond verstand, gevoel voor humor, doorzettingsvermogen en een stabiele omgeving zijn de voornaamste troeven. Uiteraard komen daar een aantal wettelijke bepalingen bovenop: u moet minstens 18 jaar oud zijn, een bewijs van goed gedrag en zeden kunnen voorleggen en u mag niet lijden aan ernstige ziektes. Op basis van de ingevulde lijst wordt u dan uitgenodigd voor een eerste informatief gesprek. Aangezien het

niet de bedoeling is over één nacht ijs te gaan, volgen er nog een aantal individuele gesprekken, waarbij alle gezinsleden betrokken worden.

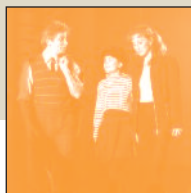
Het is bijzonder belangrijk – voor ons, maar vooral voor het kind – dat we u erg goed leren kennen, met eenzelfde doel voor ogen. Pas als we totaal op dezelfde golflengte zitten, kan het kind geplaatst worden.

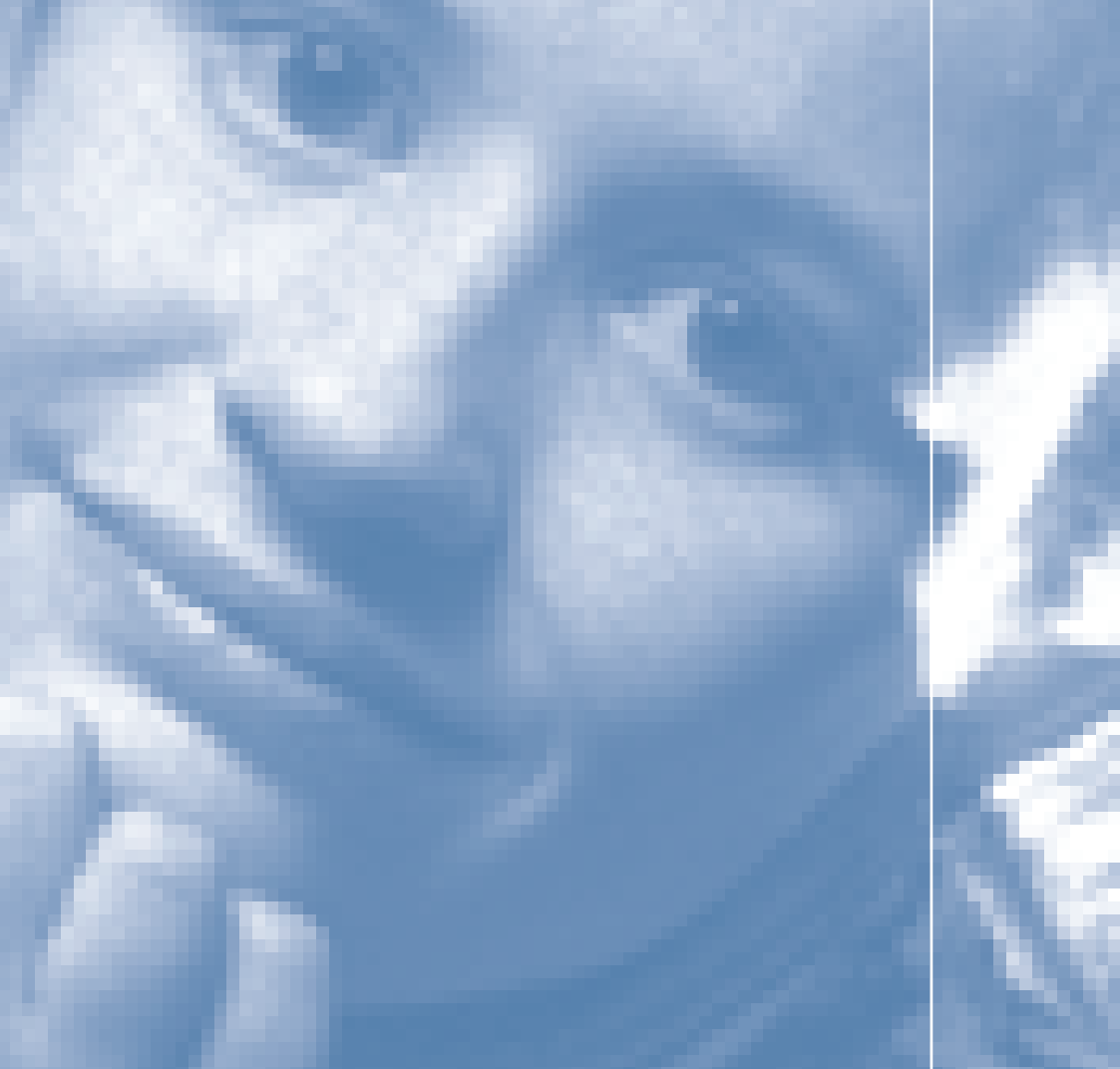
Tijdens de hele voorbereiding zullen wij u helpen alle voor- en nadelen goed tegen elkaar af te wegen. Het is van grootste belang dat u zich volledig bewust bent van de gevolgen van uw engagement.

Pleegouderschap is niet altijd makkelijk. Het kost veel tijd, energie en inlevingsvermogen. Het besef dat een nieuwe thuis – uw thuis – voor veel kinderen een wereld van verschil maakt, doet gelukkig velen beslissen de uitdaging aan te gaan.

Misschien bent u wel één van die velen. Misschien doet u wel dat ene telefoontje dat het begin kan zijn van een nieuwe toekomst voor een kind.

Alvast bedankt!

Deze kennismakingsbrochure
is een uitgave van OPVANG V.Z.W.,
Vrijzinnige Dienst voor Pleegzorg.

PRODUCTIE

Leiding: Philippe Ruyschaert

Lay-out: C&L GrafiekGroep

Foto's: Verne

Taal: Conception

Druk: De Maertelaere

Alle foto's uit deze uitgave zijn opnames uit de
promotiefilm Opvang Uw gezin als vangnet

Copyright by Opvang vzw
Verantwoordelijke uitgever:
Prof. R. Baekelmans
Tenderstraat 14
9000 Gent

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd
en/of openbaar gemaakt worden door
middel van druk, fotokopie, microfilm of
op welke wijze ook, zonder voorafgaande
schriftelijke toestemming van de uitgever.

Derde druk: juni 2002
ISBN 90-803 641-1-8
D. 1997/7922/1

Antwerpen

Korte Ypermanstraat 32 • 2060 Antwerpen
tel. 03.272.51.89 • fax 03.272.51.92
e-mail: antwerpen@opvang.be

Brabant – Limburg

Jetse Steenweg 603 • 1090 Brussel
tel. 02.482.80.09 • fax 02.482.85.00
e-mail: brabant@opvang.be

A. Rodenbachstraat 18 • 3500 Hasselt
tel. 011.20.13.80 • fax 065.20.52.30
e-mail: limburg@opvang.be

Oost-Vlaanderen

Kantienberg 9A • 9000 Gent
tel. 09.222.67.62 • fax 09.222.38.49
e-mail: gent@opvang.be

Zuidstraat 13 • 9600 Ronse
tel. 055.20.72.29 • fax 065.20.52.31
e-mail: ronse@opvang.be

West-Vlaanderen

Werfstraat 72 • 8000 Brugge
tel. 050.34.25.28 • fax 050.34.78.04
e-mail: brugge@opvang.be

H. Consciencestraat 34 • 8500 Kortrijk
tel. 056.22.52.85 • fax 065.20.52.29
e-mail: kortrijk@opvang.be

Hoofdzetel

Tenderstraat 14 • 9000 Gent
tel. 09.245.27.26 • fax 09.245.27.21
e-mail: hoofdzetel@opvang.be

info
www.opvang.be

tel.
0800-30181

A young girl with dark hair tied back, wearing a striped sweater, is looking directly at the camera with a thoughtful expression. Her right hand is resting on her chin. She is positioned in front of a dark rope net, which is part of a climbing structure. The background is a soft, out-of-focus sky.

pleegzorg

zorg voor een wereld van verschil